

Blauwe bessen
 Studiedag PCH 25/03/2016
 Miet Boonen – Irissa Bogaerts

Indeling

- Inleiding - Enkele feiten
- BB Rassen
- Biologische teelt
- BB Conference 2016
- Snoei

Blauwe Bes – Enkele feiten

België

	2014		2015	
	Volume (kg)	Prijs (€)	Volume (kg)	Prijs (€)
Juli	87,9	9,4	114,3	7,7
Augustus	65,4	12,2	121,8	7,4
September	42,7	16,3	87,9	7,9
Totaal	250,6	11,1	352,5 (±80 Ha)	7,8

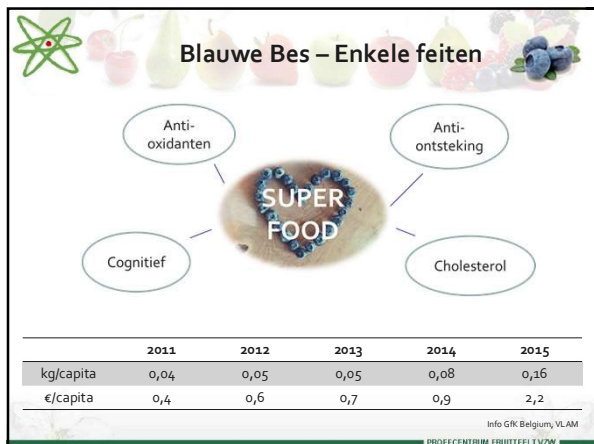
Info FTN09-20, VBT

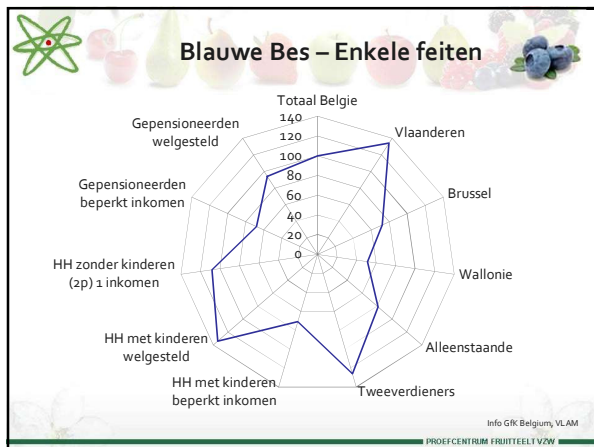
Globaal (20j.) Europa (3j.)

1995 → 2015
23.600 mT → 563.100 mT

2012 → 2015
9.700 ha → 11.400 ha
44.600 T → 65.400 T

Info C. Brazehon, © O PROEFCENTRUM FRUITTEELT VZW

- ### Indeling
- Inleiding - Enkele feiten
 - **BB Rassen**
 - Biologische teelt
 - BB Conference 2016
 - Snoei
- PROEF CENTRUM FRUITTEELT VZW

Blauwe Bes – rassen

HURON

- **Pluktijd:** Eind juni – Eind juli (vroeg, na Duke)
- **Smaak:** zoet (+beetje zuur), aromatisch
- **Consumptie:** versmarkt, lange houdbaarheid
- **Gewas:** rechte groeiwijze, 1,4m hoog/0,9m breed
- **Productie:** 4-6kg/pl
- **Zelfbestuiving:** Ja, maar kruisbestuiving levert betere productie en kwaliteit
- **Winterhard:** Ja + laatbloeier (lentevorstbestendig)
- **Ziektegevoelig:** Nieuw ras (weinig bekend)
- **pcfruit:** Nee

PROEF CENTRUM FRUITTEELT VZW

Blauwe Bes – rassen

DRAPER

- **Pluktijd:** Half juli – Half augustus
- **Smaak:** zoet zuur, knapperig fris
- **Consumptie:** versmarkt, lange houdbaarheid
- **Gewas:** trage, opgaande groei, veel grondscheuten, 1,5m hoog/1m breed
- **Productie:** 6-9kg/pl, regelmatige bessen
- **Zelfbestuiving:** Ja, maar kruisbestuiving levert betere productie en kwaliteit
- **Winterhard:** Minder geschikt voor koude, vochtige plaatsen
- **Ziektegevoelig:** Monilia-ziekte
- **pcfruit:** Nee
- **Extra:** zeer geschikt voor mechanische oogst

PROEF CENTRUM FRUITTEELT VZW

Blauwe Bes – rassen

BLUECROP

- **Pluktijd:** Half juli – Eind augustus
- **Smaak:** goed – heel goed
- **Consumptie:** versmarkt en industrie
- **Gewas:** krachtige, opgaande groei, 1,6m-2m
- **Productie:** 6-9kg/pl, regelmatig, 95% klasse I
- **Zelfbestuiving:** Ja
- **Winterhard:** Ja
- **Ziektegevoelig:** Ja, bij een hoge vochtigheid (scheutuitval)
- **pcfruit:** Ja
- **Extra:** geschikt voor mechanische oogst, beste productieras in ons klimaat

PROEF CENTRUM FRUITTEELT VZW

BLUECROP

XL

PROF.CENTRUM FRUITTEELT VZW

Blauwe Bes – rassen

- **Pluktijd:** Eind juli – Eind augustus
- **Smaak:** zoet en aromatisch
- **Consumptie:** versmarkt en industrie, lange bewaring
- **Gewas:** snelle opstaande groeier, open gewas, 1,8m hoog
- **Productie:** 6-9kg/pl, 93% klasse I
- **Zelfbestuiving:** Nee
- **Winterhard:** Ja maar moet tijdig tot rust komen (oppassen met te veel vocht en bemesting)
- **Ziektegevoelig:** Nee
- **pcfruit:** Ja, referentieras in 2008

BRIGITTA BLUE

XL

PROF.CENTRUM FRUITTEELT VZW

BRIGITTA BLUE

XL

PROF.CENTRUM FRUITTEELT VZW

Blauwe Bes – rassen

- **Pluktijd:** Eind juli – Half september
- **Smaak:** zoet en smakelijk
- **Consumptie:** versmarkt en industrie
- **Gewas:** medium krachtige, opgaande groei
- **Productie:** 4-6kg/pl, 95% klasse I
- **Zelfbestuiving:** Ja
- **Winterhard:** Ja
- **Ziektegevoelig:** Ja, voor anthracnose
- **pcfruit:** Ja

CHANDLER

PROEFCENTRUM FRUITTEELT VZW

Blauwe Bes – rassen

- **Pluktijd:** Half augustus – Half september
- **Smaak:** zoet met een zurig aroma
- **Consumptie:** versmarkt en industrie, lange houdbaarheid
- **Gewas:** goede, open, opgaande groei, 1,5m hoog/1,2m breed
- **Productie:** 4-6kg/pl, 85% klasse I
- **Zelfbestuiving:** Ja, maar kruisbestuiving levert betere productie en kwaliteit
- **Winterhard:** Ja
- **Ziektegevoelig:** Nee
- **pcfruit:** Ja
- **Extra:** mechanische oogst (korte rijp-periode)

LIBERTY

PROEFCENTRUM FRUITTEELT VZW

Blauwe Bes – rassen

- **Pluktijd:** Half/eind augustus – Eind oktober
- **Smaak:** Aromatisch, zachtzuur
- **Consumptie:** vers en na langere bewaring (tot 8 weken)
- **Gewas:** Matig tot sterke bossige, opgaande groei (snoei!) met hard hout, tot 2m hoogte
- **Productie:** 6-9kg/pl, 85% klasse I
- **Zelfbestuiving:** Ja
- **Winterhard:** Ja
- **Ziektegevoelig:** Nee
- **pcfruit:** Ja
- **Extra:** zeer rijk aan anti-oxidanten

ELLIOTT

PROEFCENTRUM FRUITTEELT VZW

Blauwe Bes – rassen

AURORA

- **Pluktijd:** Eind augustus – Eind oktober
- **Smaak:** Zurig, aromatisch (beter dan Elliott)
- **Consumptie:** vers en na langere bewaring (> 8 weken)
- **Gewas:** snelle, brede, opgaande groei, 1,5m hoog/1,3m breed
- **Productie:** 4-6kg/pl, 80% klasse I
- **Zelfbestuiving:** Ja, maar kruisbestuiving levert betere productie en kwaliteit
- **Winterhard:** Ja
- **Ziektegevoelig:** Nee
- **pcfruit:** Ja

PROEFCENTRUM FRUITTEELT VZW

Indeling

- Inleiding - Enkele feiten
- BB Rassen
- **Biologische teelt**
- BB Conference 2016
- Snoei

PROEFCENTRUM FRUITTEELT VZW

Blauwe Bes – Biologische teelt

- Voorkeursrassen - biobedrijfsnetwerk, 2016
 - DUKE:** stevige bessen, héél productief vroeg ras
 - SPARTAN:** héél goede smaak (minder grote bessen + moeilijke groei)
 - BLUE CROP:** goed ras voor zelfpluk, veel plukmomenten (minder goede bewaring)
 - LIBERTY:** topas (smaak, gewas, productie)
 - CHANDLER/NELSON/TORRO:** grote bessen!
 - PINK LEMONADE:** roze, middelgrote, zoete bessen met een fijn houtig gewas (vele vertakkingen)

PROEFCENTRUM FRUITTEELT VZW

Indeling

- Inleiding - Enkele feiten
- BB Rassen
- Biologische teelt
- **BB Conference 2016**
 - Nieuwkomers (rassen)
 - Ziektes bij BB
- **Snoei**

PROEF CENTRUM FRUITTEELT VZW

Blauwe Bes – Conference 2016

- Nieuwkomers (rassen) – C. Brazelton, Fall Creek genetics

BLUE RIBBON

- Oogst valt samen met Duke, maar kent een langere pluk
- Productie ligt hoog (6-g/kg/pl)
- Héél lekker (lage brix/acid ratio) en knapperig (zeer stevige bessen)
- Bewaartijd: > 60 dagen
- Handmatige pluk voor de versmarkt

Northern Highbush	E/M	L	Light Blue, Firm, Sweet, Fruity	Spreading, Long Lateral	
Blue Ribbon U.S. Plant Patent Pending MID-HIGH CHILL	NEW! Exclusive to Fall Creek Variety Solutions, Blue Ribbon is an early-to-mid-season selection being released primarily for the high quality, hand-harvested, fresh market. Its most notable attributes are high yields of firm and flavorful large berries, and good post-harvest shelf life. We recommend Blue Ribbon for commercial trial plantings in the Pacific Northwest and like areas throughout the U.S.				

PROEF CENTRUM FRUITTEELT VZW

Blauwe Bes – Conference 2016

- Nieuwkomers (rassen) – C. Brazelton, Fall Creek genetics

CLOCKWORK

- Midden seizoen
- Zoete smaak (hoge brix) met een intens aroma
- Voornamelijk geschikt voor machinale pluk/industrie
 - rijpen gelijktijdig (2-pluk-variëteit)
 - blijft zeer stevig na bevroren
 - geen lange bewaartijd
 - middelgrote bessen

Northern Highbush	E/M	M	Medium Blue, Firm, Intense Berry Flava	Erect Upright Growth Narrow Crown	
Clockwork U.S. Plant Patent Pending HIGH CHILL	NEW! Exclusive to Fall Creek Variety Solutions, Clockwork is a mid-season selection released primarily for the high-end machine harvested high quality processed market place. Clockwork has an upright growth habit, narrow crown, and a highly concentrated ripening period. The berries are medium sized, have intense flavor, aroma and high brix. As a new introduction into the commercial marketplace with true potential for a single pick harvest, we highly recommend Clockwork for commercial trial plantings in the Pacific Northwest and like areas throughout the U.S.				

PROEF CENTRUM FRUITTEELT VZW

Blauwe Bes – Conference 2016

- Ziektes bij BB – Annemiek Schilder, Michigan State University
 - Voorkomen, herkennen en management van ziektes:
 - Virussen verspreiden door o.a. vegetatieve voortplanting, zaden/pollen, insecten (vb. witte vlieg, bladluizen), mijten en nematoden
 - Verspreidingswijze kennen = voorkomen (vaak geen andere oplossing)
 - Gebruik van virus-geteste planten
 - Bodemanalyse (infecties, nematoden, nutriënten aanwezig)
 - Zorg voor voldoende verluchting en een lage vochtigheid
 - » Breder rijen
 - » Voldoende snoei → open gewas (betere efficiëntie fungiciden)
 - » Gebruik fertigatie via druppelsystemen (via overhead worden planten onnodig nat)
 - » Onkruidbeheer
 - » Voldoende drainage
 - Verdere verspreiding voorkomen door teelthygië (verwijderen aangetaste delen, composteren,...)

PROEF CENTRUM FRUITTEELT VZW

Blauwe Bes – Conference 2016

- Ziektes bij BB – Annemiek Schilder, Michigan State University
 - Voorkomen, herkennen en management van ziektes:
 - Enkele virusziektes:

<p>Tobacco ringspot virus (TRSV)</p> <p>Circulaire cirkels/spots Verspr.: nematoden</p>	<p>BB shock virus (BiShV)</p> <p>Verschroeid blad/bloem Herstelt zelf na enkele jaren Verspr.: materiaal + pollen</p>	<p>BB mosaic virus</p> <p>Gele-groene-rode mozaïek op de bladeren Verspr.: materiaal</p>
--	--	---

PROEF CENTRUM FRUITTEELT VZW

Blauwe Bes – Conference 2016

- Ziektes bij BB – Annemiek Schilder, Michigan State University
 - Voorkomen, herkennen en management van ziektes:
 - Enkele schimmel/bacteriële ziektes:

<p>Twig blight (Pseudomonas)</p> <p>Laesies op de twijgen Takken/knoppen sterven af Infectie via wonden/bloem</p>	<p>Botrytis</p> <p>Grijze schimmelsporen op de vrucht Voorkomen door besputingen tijdens bloei</p>	<p>Anthracnose</p> <p>Infectie van takken, bessen,... afhankelijk van de spec. Verwelking en dood weefsel tot gevolg</p>
--	---	---

PROEF CENTRUM FRUITTEELT VZW

Blauwe Bes – Snoei

- Snoei – ALGEMEEN
 - Zo snel mogelijk verjongen (3 à 4 jaar volledig vernieuwd)
 - Zoveel mogelijk éénjarig hout
 - Belangrijk voor verbeteren/verhogen kwaliteit en opbrengst
 - Veel bloem → veel kleine bessen + minder kwalitatief hout naar volgend jaar toe
 - Licht in de plant krijgen, zeker bij late variëteiten.
 - Meer zon in de plant → minder vochtig → minder ziektes
 - Arbeidskost: 200-300 uur/ha, vaak moeilijk om arbeiders op te leiden

PROEFCENTRUM FRUITTEELT VZW

Blauwe Bes – Snoei

- Snoei – ALGEMEEN
 - Beste moment van snoei: late winter/begin lente
 - Als je tot na de winter wacht kan je ineens alle door de winter beschadigde takken verwijderen
 - Carbohydraten de tijd geven om van oud blad naar de wortels te migreren
 - Trage groeier zoals Duke: maakt heel moeilijk nieuwe scheuten uit de grond. Best stompje later zitten bij snoei zodat daar groei gestimuleerd wordt.
 - Stevige groeiers zoals Liberty en Draper: takken volledig wegsnoeien
 - Late variëteiten: open snoeien (licht)

PROEFCENTRUM FRUITTEELT VZW

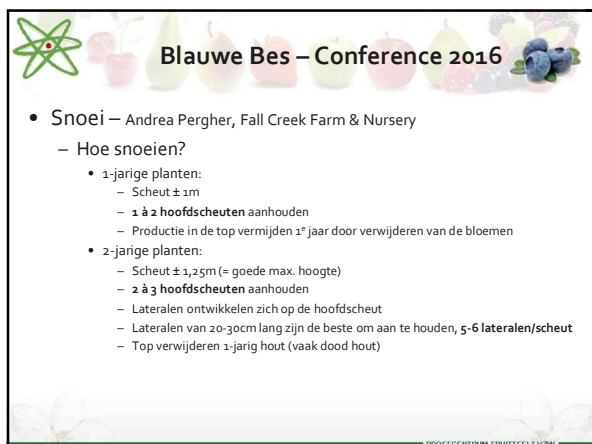
Blauwe Bes – Conference 2016

- Snoei – Andrea Pergher, Fall Creek Farm & Nursery
 - Hoeveel snoeien?
 - Volwassen planten leveren 20.000kg/ha, een ha bevat ± 4-5000pl

Leeftijd plant	kg/pl	Aantal takken	Aantal lateralen	Aantal lat/tak
1	0	2	0	0
2	1	3	15	5
3	3	4	50	13
4	4	5	60	12
5	5	6	80	13

1 lateraal = 5 bloemknoppen = 40 bloemen = 80g vruchten (bij 100% vruchtzetting, dus 20-30% minder voorzien)

PROEFCENTRUM FRUITTEELT VZW

Blauwe Bes – Conference 2016

- **Snoei** – Andrea Pergher, Fall Creek Farm & Nursery
 - Hoe snoeien?
 - 1-jarige planten:
 - Scheut ± 1m
 - **1 à 2 hoofdscheuten** aanhouden
 - Productie in de top vermijden 1° jaar door verwijderen van de bloemen
 - 2-jarige planten:
 - Scheut ± 1,25m (= goede max. hoogte)
 - **2 à 3 hoofdscheuten** aanhouden
 - Lateralen ontwikkelen zich op de hoofdscheut
 - Lateralen van 20-30cm lang zijn de beste om aan te houden, **5-6 lateralen/scheut**
 - Top verwijderen 1-jarig hout (vaak dood hout)

PROEFCENTRUM FRUITTEELT VZW

Blauwe Bes – Conference 2016

- **Snoei** – Andrea Pergher, Fall Creek Farm & Nursery
 - Hoe snoeien?
 - 3-jarige planten:
 - Oud hout (2-jarig) weg, vernieuwing van de struik
 - Scheut ± 1,25m (= goede max. hoogte)
 - **3 à 4 hoofdscheuten** aanhouden, **12-13 lateralen/scheut**
 - Top verwijderen 1-jarig hout (vaak dood hout)
 - Volwassen planten (vanaf 4j.):
 - Oud hout (2-jarig) weg, vernieuwing van de struik
 - Scheut ± 1,25m (= goede max. hoogte)
 - **4 à 6 hoofdscheuten** aanhouden, **12-13 lateralen/scheut**
 - Top verwijderen 1-jarig hout (vaak dood hout)

PROEFCENTRUM FRUITTEELT VZW

Contactgegevens

**BEDANKT VOOR UW AANDACHT
VRAGEN?**

- Miet Boonen
- pcfruit vzw, Fruittuinweg 1 - 3800 Sint-Truiden
- Coördinator Proeftuin aardbeien en houtig kleinfruit
- 011/69 70 80
- miet.boonen@pcfruit.be
- irissa.bogaerts@pcfruit.be (onderzoek houtig kleinfruit)

PROEFCENTRUM FRUITTEELT VZW
